

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ НІМЕЧЧИНИ

Пономаренко Н. Г., кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри іноземних мов МНАУ

В статті розглядається нормативно-правове забезпечення якості освіти Німеччини. Наголошено, що для усіх рівнів освіти, крім професійної, розроблені та затверджені освітні стандарти, за якими й визначається якість навчального закладу та освітнього процесу.

Ключові слова: *нормативно-правове забезпечення, якість освіти, стандарти, освітній процес*

The article considers the regulatory and legal quality of education in Germany. It is emphasized that for all levels of education, except professional, educational standards have been developed and approved, which determine the quality of the educational institution and the educational process.

Keywords: *regulatory support, quality of education, standards, educational process*

На початку 2000-х років перед Німеччиною постала необхідність встановлення ефективності німецької освіти в міжнародному порівнянні. Під час міжнародних порівняльних досліджень німецькі учні показали дуже низькі результати, і це стало поштовхом проведення в 2003 році експертизи системи освіти під керівництвом Е. Кліме (E. Klieme) [1]. На основі цієї експертизи були розроблені, і Постійною конференцією міністрів культури й освіти Німеччини (Kultusministerkonferenz (КМК) затверджені освітні стандарти, що визначають рівень володіння предметними компетенціями, яких учень повинен досягти на кожному етапі навчання у школі.

В 2009 році Постійною конференцією міністрів культури й освіти представлена «Концепція використання освітніх стандартів для розвитку освітнього процесу» («Konzeption der Kultusministerkonferenz zur Nutzung der Bildungsstandards für die Unterrichtsentwicklung»), яка висвітлює взаємозв'язок перевірки компетенцій та розвитку освітнього процесу, а також шляхи організації освітнього процесу, орієнтованого на досягнення учнями відповідних компетенцій [2].

В більшості федеральних земель обов'язковою є розробка програми розвитку школи, в якій визначаються зміст, цілі навчання, а також процедура та критерії внутрішньої експертизи, метою якої є покращення освітнього процесу [3, с. 282].

В доповнення освітніх стандартів в більшості федеральних земель Німеччини розроблені так звані орієнтовні рамки якості школи (Rahmenrichtlinien für die Schulqualität), які містять індикатори якості школи та освітнього процесу, і є інструментом проведення внутрішньої експертизи освітнього закладу [4].

Забезпечення якості в професійній освіті регулюється передусім законами, розпорядженнями та рекомендаціями головного комітету та комітетів федеральних земель Федерального інституту професійної освіти (Bundesinstitut für Berufsbildung (BIBB)) [5], основними завданнями яких згідно Федерального закону про професійну освіту є постійний розвиток якості професійної освіти [6]. На відміну від Австрії та Швейцарії, де розроблені інструменти забезпечення якості професійної освіти, в Німеччині ці інструменти знаходяться на стадії розробки.

Необхідність регулярної оцінки діяльності вищих навчальних закладів закріплюється в Рамковому законі про вищу освіту Німеччини (Hochschulrahmengesetz) (§ 6, п. 1). В законі підкреслюється також важливість участі студентів у цьому процесі (п. 2) та публікації отриманих результатів (п. 3) [7]. Ці положення включені і в закони про вищу освіту більшості федеральних земель Німеччини.

В 2005 році Постійною конференцією міністрів культури й освіти Німеччини затверджено Положення щодо забезпечення якості викладання, в якому визначено основні елементи системи менеджменту якості, а саме: акредитація (програмна, інституційна та системна), експертиза та ранжування вищих навчальних закладів [8, с. 5–10].

Для підтримки внутрішньої експертизи, а також проведення зовнішньої експертизи різних аспектів діяльності вищих навчальних закладів створена інфраструктура установ на рівні федеральних земель (агенції) або на регіональному та національному рівні (мережі та об'єднання). Порядок їх діяльності регламентується рішеннями Постійної конференції міністрів культури й освіти земель Німеччини та Конференції ректорів німецьких вузів [53, с. 237].

Важливим компонентом менеджменту якості в галузі вищої освіти Німеччини є також акредитація. Згідно Положення Постійної конференції міністрів культури й освіти про забезпечення якості викладання в галузі вищої освіти Німеччини проводяться програмна, інституційна та системна акредитація [8, с. 5–6].

Діяльність акредитаційних агенцій регулюється національними документами, а саме: рекомендаціями, розробленими групою міністрів в галузі освіти та культури земель (регіональні органи управління освітою), та критеріями, встановленими Акредитаційною радою. Акредитаційні процедури, які застосовують німецькі акредитаційні агенції, в повній мірі співвідносяться з Європейськими стандартами та гарантіями якості вищої освіти (ESG).

Література:

1. Klieme E. Zur Entwicklung nationaler Bildungsstandards. Eine Expertise. Bonn: Bundesministerium für Bildung und Forschung, 2003. 228 S.
2. Konzeption der Kultusministerkonferenz zur Nutzung der Bildungsstandards für die Unterrichtsentwicklung [Електронний ресурс] URL: https://www.kmk.org/fileadmin/Dateien/veroeffentlichungen_beschluesse/2009/2009_12_10-Konzeption-Bildungsstandards.pdf (дата звернення: 28.03.20)